

SZERKESZTŐI JEGYZET

Lapszámunkat átlapozva feltűnhet olvasóinknak, hogy ezúttal két rovat is hiányzik. Ez annak a következménye, hogy az ezekbe a rovatokba illő írások másutt szerepelnek. A Látószögbe került írások egyúttal vita-iratok is, a Műhely rovat digitális tematikájú összeállításának több írása is igazi tekintés.

Lapunk hátsó borítóján folytatjuk a Magyar Pedagógiai Társaság megalapításának 125. évfordulója alkalmából az előző számunkban megkezdett múltidézet. Egyúttal szeretném beismerni szerkesztői külön buzgalmamat is. Az a furcsa érzésem támad ugyanis a magyar pedagógiai múltba való minden belépésnél, hogy mintha mai iskolai világunk és múltja közt volna valami láthatatlan fal, melyet a szocializmus negyven éve épített fel, s elmúlt huszonhét évünk sem bontotta le, legalábbis abban az értelemben nem, hogy egy nagy, létünket megalapozó szellemi történetként tekintsük tanár- és diákelődeink évszázadaira, ahonnan ezerféle inspirációt nyerhetünk. Pontosabban: ezen inspirációk nélkülözhetetlenek a jelenhez (még a falakat építő korszakról sem gondolom másként, a legkevésbé sem), mert különben nem értjük meg soha kudarcainkat (ahogy történt és történik), s kétbalkezesek, amatőrök, kezdők, könnyen befolyásolhatók leszünk minden próbálkozásunkban.

A borító szövegeinek szerzője Németh Antal (1894-től bejci (Bejc, Vas vm., 1838. jan. 17. – Győr, 1902. jan. 21.)

tankerületi főigazgató. A kötet, melyből az idézetek valók: „Emléklapok b. – dr. kir. tan. Győr-tanker. kir. főig-nak tanári értekezleti beszédeiből. Összegejt. L(asz) S(amu) középisk. tanár. Győr, 1896.” (*Magyar katolikus lexikon*)

Most, amikor a KLIK feldarabolása zajlik, remélhetjük-e, hogy leendő tankerületi főigazgatóink (nem tudom, mi lesz majd az új központok vezetőinek megnevezése) rendelkeznek majd afféle felkészültséggel, pedagógiai múlttal, mint százhuszonöt évvel korábbi, a pedagógia-történetben nagy nevet nem szerzett elődjük – aki írt matematikai-didaktikai értekezést, diákoknak zsebkönyveket, foglalkozott neveléstörténettel, pedagógiai alapkérdésekkel, tankerületi beszámolóit nyilvános dolgozatok, szépirodalmat fordított németből, latin-magyar zsebszótárt készített, tanár és bölcsész értelmiségi maradt (bírt maradni) hivatalvezetőként is –, s következésképpen mernek-e, képesek lesznek-e majd az igazgatótjaik (elengedhetetlen, visszaszerzendő szakmai szabadsága és intézményi autonómiája) felől gondolkodni a köznevelésről és a közoktatásról, saját teendőikről, úgyelve minden részletre. Vagy legalább, a múlt felé fordulva, felismerik-e tennivalóik helyes sorrendjét, az oktatás-ügyi gondolkodás itt és most érvényes (mert örökölt és működő) logikáját.

2016. április 28.

Takács Géza

Majzik Lászlóné-díj 2016

Második alkalommal adták át a Majzik Lászlóné-díjakat, melynek alapításáról 2015-ben határozott az Új Pedagógiai Szemle Szerkesztőbizottsága – egyetértésben a lap szerkesztőségével; kiadójával, az OFI-val; és szakmai támogatójával, az MPT-vel.

A díjjal az alapítók hozzá kívánnak járulni Majzik Lászlóné, a kiváló és fáradhatatlan szerkesztő, a pedagógiai közélet jeles személyisége és szervezője emlékének megőrzéséhez.

A díjjal, a kiemelkedő teljesítmények elismerésével az alapítók a lap szakmai minőségének erősítését szeretnék segíteni.

A díj egyaránt szólhat a díjazott dolgozat szakmai eredetiségének, elméleti igényességének, a szemléleti horizont tárgasságának, a pedagógiai gyakorlat újszerű megközelítésének, az elmélet és gyakorlat közötti kapcsolat értelmezési minőségének, az írás irodalmi értékeinek, az írással vállalt szakmai-közéleti bátorságnak.

Az Új Pedagógiai Szemle 2016. április 8-i szerkesztőbizottsági ülésén szavazással

határozott a 2015-ös évfolyam két díjazandó szerzőjéről/művéről.

A szavazás eredményeként a 2015-ös évfolyam díjazottjai:

Imre Katalin, a *Rossz portfólióm* (1–2. szám) és *Jó portfólióm (avagy hétköznapi gyűvaságaim)* (9–10. szám) című írásainak szakmai-közéleti bátorságáért, és

Gombos Péter, Hevérné Kanyó Andrea és **Kiss Gábor** *A netgeneráció olvasási attitűdje – 14–18 évesek véleménye könyvekről, olvasásról, irodalomról – egy felmérés tanulságai* (1–2. szám) c. tanulmányuk magas szakmai színvonaláért.

Az ünnepélyes díjátadóra 2016. április 15-én a Magyar Pedagógiai Társaság *Az értelemig és tovább* című felsőoktatási konferenciája kereteiben, az ELTE-PPK Aulájában került sor. A szakmai elismerést – mely emlékkönyvvel, emléklappal, egy diákalkotással s egy éves lapelőfizetéssel jár – *Majzik Katalin* (Majzik Lászlóné lánya) és *Dr. Halász Gábor*, az ÚPSZ Szerkesztőbizottságának elnöke adták át.

A díjazottaknak szeretettel gratulálunk!

A Tanulmányok rovatba érkező írásokat lektoráltatjuk. A közlési feltételekre és a publikációs stílusra vonatkozó útmutatás, valamint a bírálati adatlap a lektorálás szempontjaival elérhető a honlapunkon: <https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle>.

A pótolhatatlan tanár

Utasítások, egyéni rátermettség

Megfigyeltem a tanárok eljárását, kezelésmódját, tekintettel a kiadott *Módszeres utasításokra*, amely utasítások éppen nem akarják a tanár kezét megkötni, hanem inkább csak egy-egy mintát akarnak nyújtani; de nem is adhatni a tanítás vezetésére általános elveken kívül egyebet, mert az individualismus szerepét, a rátermettséget és tanítói hivatást nem lehet szakaszokba foglalni; éppen azért a sikert jövőben is a tanár személyének, érdemétől, munkaszeretetétől, valamint az ifjúság tehetségétől és szorgalmától várhatjuk. (...) Az egész módszeres küzdelem a körül forog, hogy amint csak lehet *a)* mindent az iskolában sajátíttasson el a tanár; *b)* hogy addig tovább ne menjen, míg arról meggyőződve nincsen, hogy az osztály legnagyobb része a tanár fejtegetését megértette, fölfogta; *c)* hogy a tanár annyit követelhet a tanulótlól, amennyit felfogás után megtanulhat.

Figyelmetlenség

Mit tagadnám, kínos benyomást tett rám azon tapasztalat, hogy az I. és II. osztályban a tanár urak által megfejtett, a magyarázat után elmondott tananyagokról a következő tanórában a fölhívottak beszámolni nem tudtak (...) A hiányosság egyik okát az I. osztályban majdnem hajlandó volnék a tankönyvben is keresni, – mert úgy látom, hogy a philologiai subtilitásnak a siker, a begyakorlásra alapuló ügyesség esik áldozatul. (...)

Idegesség

Korunkat az az idegesség korszakának nevezik. (...) s ezen lehangoló betegségnek egyik okául az iskolai rendszert, illetve az iskolákat is komolyan számításba veszik, s azt mondják, hogy tanügyünk mélyreható reformokat igényel. Sajnálom a középiskolákat, mert azokban már eddig is oly sokféle bajnak forrását keresték. Elnevezték őket: butító iskoláknak; kimondották, hogy az ifjúság látóképességét, vagyis szeméit teszi tönkre (s abban mellesleg mondván is valami igaz), most meg, hogy idegesség okozója. (...) ki merem mondani, hogy a jó és ifjúságot szerető tanárnál a túlterhelés, mely az idegek megrontója, elő nem fordul. A jó tanár majdnem mindent pótol, de őt semmi sem pótolhatja. (...)

(Részletek Dr. Bejczy Németh Antal királyi tanácsos, győrkerületi királyi főigazgató

Tanárértekezleti beszédeiből)

